

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ E. K.**, bývajúcej v B., **2/ J. K.**, bývajúceho v B., **3/ S. s.r.o.**, so sídlom v B., proti žalovanému **P. s.r.o.**, so sídlom v B., **o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke, určenie pravosti pohľadávky a jej výšky**, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 9 C 265/2010, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. marca 2011 sp. zn. 16 Co 48/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcov 1/ a 2/ **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením z 5. januára 2010 č. k. 9 C 265/2010-35 nepriznal žalobcom 1/ a 2/ oslobodenie od súdnych poplatkov a zamietol ich žiadosť o ustanovenie zástupcu. Vychádzal z toho, že žalobcovia 1/a 2/ nie sú nemajetní, majú pravidelný mesačný príjem z dôchodku a žalobca 2/ je spoluvlastníkom rodinného domu a pozemku. Prihliadol aj na ich „ostatné majetkové pomery“ (plnenie zo zmluvy o revolvingovej pôžičke v sume 3 319,16 €) a na výšku súdneho poplatku a dospel k záveru, že žalobcovia 1/ a 2/ nespĺňajú predpoklady na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, a teda ani na ustanovenie bezplatného zástupcu, ktorý by im poskytol kvalifikovanú právnu pomoc v konaní.

Na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 10. marca 2011 sp. zn. 16 Co 48/2011 napadnuté uznesenie prvostupňového súdu ako vecne správne potvrdil. V celom rozsahu sa stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia, na ktoré poukázal a na doplnenie uviedol, že už pri uzatváraní zmluvy o revolvingovej pôžičke, vyslovenia neplatnosti ktorej sa žalobcovia domáhajú, si boli žalobcovia vedomí ich povinnosti mesačne splácať po 5 556,-- Sk a museli mať (majú) aj iný príjem ako nimi

deklarovaný invalidný dôchodok, z ktorého by nepokryli splátky predmetného úveru. Navyše z daňového priznania (zrejme žalobcu 3/; poznámka dovolacieho súdu) za rok 2009 nevyplýva povinnosť (výdavky) tieto splátky hraadiť, ani skutočnosť, že v zdaňovacom období boli aj fakticky hrazené.

Uznesenie odvolacieho súdu napadli žalobcovia 1/ a 2/ dovolaním. Uviedli, že tak robia z dôvodov, že v konaní došlo k vadám uvedeným „v § 237 bod c, f a § 241 ods. 2“, že konanie súdov má aj inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní a že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. V dovolaní opísali svoje majetkové pomery odôvodňujúce podľa ich názoru priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a pridelenie bezplatného zástupcu. Stručne zhrnuli skutkový stav tak ako ho uviedli vo svojej žalobe a odvolaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) predovšetkým posúdil splnenie podmienky povinného zastúpenia žalobcov 1/ a 2/, ktorí nemajú právnické vzdelanie, advokátom v zmysle ustanovenia § 241 ods. 1 O.s.p. Dospel k záveru, že i keď žalobcovia 1/ a 2/ nie sú v dovolacom konaní zastúpení v zmysle uvedeného ustanovenia, je možné o ich dovolaní ďalej konať. Podľa dovolacieho súdu totiž v situácii, kedy predmetom dovolacieho prieskumu má byť rozhodnutie aj v časti, ktorou nebolo vyhovené žiadosti účastníkov konania o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, trvanie na podmienke povinného zastúpenia by viedlo k popretiu vlastného cieľa, ktorý účastníci podaním žiadosti sledovali a k popretiu zmyslu dovolacieho konania, v ktorom má byť záver o tom, že žalobcovia nemajú právo na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, a tým podmienené právo na ustanovenie im zástupcu v základnom konaní, skúmaný.

Po tomto dovolací súd pristúpil k posúdeniu, či dovolanie žalobcov 1/ a 2/ smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému zákon podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.).

Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolatelia napadli potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky žiadneho z vyššie citovaných uznesení, preto jeho prípustnosť neprichádza do úvahy.

Ak súdne konanie trpí niektorou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., odvolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.

Z obsahu spisu nevyplýva, že by sa súdy dopustili porušenia procesných ustanovení majúcich za následok existenciu niektorej z vyššie uvedených väd.

Pokiaľ žalobcovia 1/ a 2/ podali dovolanie z dôvodu, že v konaní došlo k vadám uvedeným „v § 237 bod c, f“ (v skutočnosti ide zrejme o námietku väd konania podľa § 237 písm. c/ a f/ O.s.p.), tak robia neopodstatnene.

Podľa § 237 písm. c/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený.

Pod procesnou spôsobilosťou sa rozumie spôsobilosť účastníka konania vlastnými

úkonmi nadobúdať a brať na seba procesné povinnosti. Podľa § 20 O.s.p. každý môže pred súdom ako účastník samostatne konať (procesná spôsobilosť) v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti. Táto spôsobilosť a jej rozsah je teda závislý od hmotnoprávnej spôsobilosti vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti. Spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou (pred tým len uzavretím manželstva), a fyzická osoba jej môže byť pozbavená alebo jej spôsobilosť môže byť obmedzená len súdom na základe zákona.

Žalobcovia 1/a 2/, plnoleté fyzické osoby, majú procesnú spôsobilosť a nebolo preto potrebné, aby v konaní boli zastúpení zákonným zástupcom alebo súdom ustanoveným opatrovníkom.

Od zastupovania procesne nespôsobilého účastníka treba dôsledne odlišovať zastúpenie účastníka občianskeho súdneho konania podľa § 30 O.s.p. (v znení do 31. decembra 2011) odôvodnenej ochranou jeho záujmov.

Žalobcovia neopodstatnene tvrdia aj vadu konania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., teda vadu spočívajúcu v tom, že postupom súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Obsah preskúmaného spisu súdu prvého stupňa nedáva podklad pre záver, že by súdy neoslobodili žalobcov 1/ a 2/ od súdnych poplatkov a neustanovili im zástupcu pre ich zastupovanie v konaní, hoci pre to boli dané procesné predpoklady. S poukazom na výšku súdneho poplatku v prípade určovacej žaloby a majetkové pomery žalobcov bol správny záver súdov nižších stupňov o nenaplnení predpokladov pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, resp. pre ustanovenie im zástupcu v základnom konaní.

Dovolací súd poznamenáva, že žalobca 3/, jedinou spoločníčkou a konateľkou ktorého je žalobkyňa 1/, medzitým, dňa 13. októbra 2011, zaplatil súdny poplatok z návrhu na začatie konania.

K námietke dovolateľov, že rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní, dovolací súd poznamenáva, že tento

dôvod, ktorý bol obsiahnutý v ustanovení § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. účinnom do 31. augusta 2003, nie je od účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku vykonanej zákonom č. 353/2003 Z. z. dovolacím dôvodom.

Na dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ (dovolatelia uviedli nesprávne písm. d/) O.s.p. (iná vada konania a nesprávne právne posúdenie veci) dovolací súd nemohol prihliadať, nakoľko tieto skutočnosti by mohli byť len odôvodnením dovolania v prípade, ak by bolo dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Možno teda uzavrieť, že dovolací súd nezistil skutočnosti, ktoré by zakladali prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. a keďže dovolanie nie je prípustné ani podľa § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok žalobcov 1/ a 2/ odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. januára 2012

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová